

شناخت‌نامه مازندران / ۱۱۴

دفاع مقدس - ۳۷
شهدا

سردار شهید
موسی نظری

سید محمد هاشمی

رسانش نوین، ۱۳۹۵

سرشناسیه	: هاشمی، سیدمحمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: سردار شهید موسی نظری/ سیدمحمد هاشمی؛ ویراستار هاجر امامی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر رسانش نوین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۸ ص:؛ محور: ۱۹/۵×۹/۵ س.م.
روست	: شناختنامه مازندران: [ج. ۱]، ۱۱۲. دفاع مقدس - شهدا: TV/ سرپرست مجموعه زین العابدین درگاه‌های.
شابک	: 978-600-8779-20-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: این اثر با حمایت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان مازندران منتشر شده است.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: مازندران
موضوع	: نظری، موسی، ۱۳۳۶ - ۱۳۶۲.
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- شهیدان -- سرگذشتنامه
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Martyrs -- Biography
موضوع	: شهیدان -- ایران -- نکا -- سرگذشتنامه
موضوع	: Martyrs -- Iran -- Neka -- Biography
موضوع	: Mazandaran (Iran: Province)
شماره افزودن	: درگاه‌های، زین العابدین، ۱۳۳۸ -
شناسه افزودن	: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس. اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان مازندران
شناسه افزودن	: شناختنامه مازندران: [ج. ۱]، ۱۱۲.
رده بندی کنگره	: ۱۲ ج. ۱۱۲ ش ۸۶ / الف / DSRT-۵۲
رده بندی دی‌سی	: ۹۵۵/۲۲
شماره کتابشناسی	: ۹۵۵/۲۲

تهران. خیابان کریم خان. زندان‌های شیرازی. شماره ۸. طبقه ۲. واحد ۹
تلفن: ۹۱۲۱۳۰۹۱۳۱ - ۵۵ - ۱۸۹ rasanesh.pub@gmail.com

سردار شهید موسی نظری

سید محمد هاشمی

(دانشجوی دوره دکتری ادبیات فارسی)

سرپرست مجموعه: دکتر زین العابدین

ویراستار: هاجر امامی بندپی

طراحی یونیفرم جلد: زهره ایزدی‌راد

صفحه‌آرا: صبا معاش‌ثانی

لیتوگرافی: فیلم گرافیک

چاپخانه: متین

صحافی: ولیعصر

چاپ اول، تهران، ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

این کتاب با حمایت اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان مازندران به زیور چاپ آراسته شد.

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار.....
۹	مقدمه.....
۱۰	تولد کودکی.....
۱۱	تعلیمات.....
۱۲	خانواده آیه‌ای از آیات الهی.....
۱۳	تأسیس نهضت قرآن.....
۱۶	مبارزه انتزاعی.....
۱۸	فعالیت‌های پیش از انقلاب.....
۱۹	تشکیل پایگاه‌های بسیج.....
۲۰	عضویت در سپاه.....
۲۱	مأموریت به قصر شمس.....
۲۲	بسیج زاغمرز.....
۲۳	اعزام به مریوان.....
۲۵	پایگاه مقاومت هزار جریب.....
۲۶	جمع‌آوری کمک‌های مردمی.....
۲۷	دلیل حضور در میدان رزم.....
۲۸	آخرین اعزام.....
۳۱	شوق شهادت.....
۳۱	شهادت.....
۳۴	پیکر شهید بر فراز دست‌ها.....
۳۶	ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری.....
۳۷	پیوند با دین.....
۴۰	اندیشه‌های شهید.....
۴۲	ادامه راه پدر.....
۴۳	بخش‌هایی از وصیت‌نامه شهید.....
۴۶	تصویرها.....

پیش‌گفتار

مازندران سرزمین همیشه بهاران با داشتن قله‌های سر به فلک کشیده و دشت‌های سرسبز ساحل دریای نیلگون خزر، فرهنگ و تمدنی غنی و دیرینه را در خود نهفته دارد. خردورزان و پژوهشگران بی‌تردید نقش‌آفرینی نقش‌آفرینان مازندرانی را در بنا، تثبیت و گسترش هویت فکری و فرهنگی تمدن ایرانی-اسلامی نمی‌توانند نادیده بگیرند. مطالعه این نقش‌ها و نقش‌آفرینان برای بازشناسی، تقویت و بقای هویت ایرانی-اسلامی امروزیان می‌تواند راه‌گشا باشد. مجموعه «شناخت‌نامه مازندران» به این مطالعه و بازشناسی، با این رویکرد

موضوع: تاریخ و تمدن، فرهنگ و ادب، هنر و معماری، مسج و ...

هدف: ارتقای سطح آگاهی‌ها، تقویت هویت دینی، فرهنگی و اجتماعی، اعتدال سطح اعتماد به نفس عمومی (مردم مازندران)، فراهم کردن زمینه‌های پژوهشی برای رشد و شکوفایی پژوهشگران جوان، به ویژه پژوهشگران مازندرانی.

مخاطبان: همه مردم به ویژه نسل جوان تحصیل کرده.

مؤلفان: استادان صاحب‌نام دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی، پژوهشگران جوان.

کمیت حجم: ارائه مطالب به صورت کتاب در اندازه پالتویی به حجم تقریبی ۴۸ صفحه یا بیشتر.

سطح مطالب: بیان متن با رعایت معیارهای علمی و پژوهشی، به زبانی ساده و روان؛ نوگرایی هدف غایی نیست، اما بیانی نو و شکلی مطلوب در نظر است.

محورها: در مراحل قبل ۷۲ جلد از مجموعه «شناخت‌نامه مازندران» با محورهای: زبان، فرهنگ و

۸ • شناخت‌نامهٔ مازندران

ادب، تاریخ، بناهای مذهبی، تاریخی، شهرنامه‌ها (شهرهای فراموش‌شده و امروزی)، ناموران و صنایع دستی منتشر شد. به فضل الهی در این مرحله ۱۵۰ جلد آماده انتشار است. از این مجموعه ۳۰ جلد در محور دفاع مقدس منتشر می‌شود که به معرفی ۳۰ تن از سرداران و امیران شهید می‌پردازد. همانند گذشته تلاش کرده‌ایم تا علاوه بر پرهیز از تخصصی‌بودن صرف، به سلیقه‌های عموم مخاطبان نیز توجه شود. بی‌تردید در پایان کار (به شرط توفیق الهی)، مجموعه در هر محور به تنهایی جداگانه و تخصصی می‌تواند ارائه شود. بر خود فرض می‌دانیم از کسانی که در شکل‌گیری این مجموعه نقش داشته‌اند قدردانی کنیم:

استادان و پژوهشگران، مشاوران و ارزیابان علمی، سردار عبدالله حسینی مدیرکل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان و همکاران ایشان در مدیریت تحقیقات و اسناد تاریخی جامع انقلاب اسلامی و دفاع معنوی استان مازندران؛ پژوهشکدهٔ ساری‌شناسی و مدیر محترم آن، دکتر حسین اسلامی؛ نشر رسانش نوین و مدیر، حترم آن، جناب آقای محسن علی‌نژاد قمی؛ همکاران و همکاران در مجموعهٔ شناخت‌نامهٔ مازندران و همهٔ کسانی که در تهیهٔ سامان رساندن این مجموعه مؤثر بوده‌اند، صمیمانه سپاس‌گزاریم.

من الله التوفیق و علیه التکلان

سرپرست مجموعه شناخت‌نامه

زین‌العابدین درگاهی، ۱۳۹۵

Sh.mazandaran@yahoo.com

مقدمه

ای ابرهای معجزه! باران بیاورید
یک مشت خاطرات پریشان بیاورید
ای بادهای غم‌زده! دیگر دلم گرفت
بویی ز خاک پاک شهیدان بیاورید
(صادق رحمانی)

خمس مازندران در طول هشت سال دفاع مقدس،
شیرمانی را به خود دیده که در عرصه حماسه،
بی‌دلیل و سرآم بوده‌اند؛ به گونه‌ای که اگر اندیشه و
منش آن‌ها به درستی به عموم شناسانده شود،
بی‌شک می‌تواند مخاطبان بسیاری جذب کند و
تأثیر شگرفی بر ذهن و روح آن‌ها بگذارد.

در میان این حماسه‌آفرینان بی‌ادعا، سردار
شهید موسی نظری به دلیل بایگای معنوی و دینی
و نفوذ در قلوب مردم منطقه، شخصیت برجسته و
بی‌نظیری در این عرصه به شمار می‌آید که از
نوجوانی در محضر آیه‌الله کوهستانی درس عشق و
معرفت آموخت، اگرچه بعدها به دلایلی در
حوزوی را رها کرد؛ اما معرفت دینی را به گونه‌های
مختلف هم‌چون بذری در جان مشتاق جوانان
منطقه افشاند. «شیخ» لقب برازنده‌ای بود که مردم
به او داده بودند. این لقب نشان از دیانت وی و
اعتماد و اعتقاد قلبی مردم به او بود.

موسی نظری در فضای خفقان‌آلود نظام پهلوی،
با تأسیس کانون قرآن در زادگاه خود، توانست روح

شیفتهٔ جوانان را به روشنایی دین پیوند دهد و چه مبارزه‌ای بالاتر از این!

پس از پیروزی انقلاب، دامنهٔ فعالیت‌های فرهنگی و دینی خود را گسترده‌تر کرد، علاوه بر حضور مستمر در مناطق عملیاتی کردستان، با تأسیس پایگاه‌های مقاومت در روستاهای دور و نزدیک شهرستان نکا، توانست به یکی از محورهای فعالیت انقلابی در منطقه بدل شود. او که رستگاری را تنها در شهادت فی سبیل‌الله می‌جست، با شروع عملیات عمر، آفرین والفجر ۸، به صف مردان بی‌ادعای جنبه روست و در لحظه‌ای که به شوق دیدار معبر زیارت عاشورا خوانده بود، با اصابت ترکش به سر، آرزوی درینه‌اش رسید.

متأسفانه با وجود فعالیت‌های کم‌نظیر او در عرصهٔ انقلاب، نام و خاطره‌اش از چنان که درخور شأن و منزلت اوست، پرنک نیست. دربارهٔ زندگی، مبارزات و فعالیت‌های دینی و انقلابی او تاکنون پژوهش و کتاب مستقلی منتشر نشده است. مستند این نوشتهٔ ناچیز، شروعی باشد برای پژوهشگران ارزنده‌تر در این زمینه. آنچه پیش روی شماست برگرفته از اسناد و مدارک، نوشته‌های یاران و همراهان و گفت‌وگو با خانوادهٔ سردار شهید موسی نظری است.

تولد و کودکی

موسی نظری هشتم اسفند ۱۳۲۶ در روستای میانگله از توابع شهرستان نکا دیده به جهان گشود. او فرزند اسحاق و بانو باقرزاده بود و برادری به نام